

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagoz)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ. NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA, pessetas 1'50.—EXTRANGER, 2'50.

Com si ab els disgustos que la Mare Naturalesa està proporcionant á la rassa humana no n'hi hagués prou, sembla que 'ls capdills de les nacions tenen ara ganas de produir una bona conflagració europea, y si pot ser universal, que fassi olvidar ab els seus horrors las cruentas sotragadas de Calabria y Sicilia.

M. Clemenceau, el jefe del ministeri francés, ho ha manifestat á alguns periodistes: —Si certs nívols que ab molesta persistència vagen días hâ pel nostre horitzó polítich y que la diplomacia procura desvaneix, s' aguantan deu ó dòtze setmanas més en el nostre cel, es possible que passin coses grossas. ¿Quinas serán aquestes coses?

Pels qu' estan acostumats á desxifrar xardadas políticas y saben mesurar el valor de les pocas paraulas que 'ls pastors de pobles deixan escapar en determinats moments, la resposta no ha de ser gayre difícil.

Lo qu'en Clemenceau tem, ó veu venir ó creu possible que vingué es el rompiment de França y Alemania, la desaparició del mur de cortesía que desde l' 1870 separa á las dues nacions y que ja tantas vegadas ha tronjollat visiblement y ha estat á punt de caure.

Guillém II víu nerviós, malhumorat, frenètic. Vensut diplomàticament per França, qui ha sapigut, ab notoria habilitat, aislars al colós alemany dintre dels estrets límits de la *triplice*, necessita sortir del cercle de ferro que l' rodeja, y pera sortirne no li queda més remey que obrir el temple de Janus, calarse el casco de guerra y barallar-se.

La empresa, prou ho sab ell, es arriscada. Potser anant per llana, surti de la tentativa esquilat per días. Pero entre aquest temor y l' neguit que li ocasionan las ocultas maniobras dels adversaris, el Kaiser sent l' imperiós desitj d' acabar d' un cop, tallant violentment el nus, mal al ferho se li hagi de rompre l' espasa en deu mil trossos.

Arribarà, en efecte, el César de l' *Unter der Linden* á desenvaynar l' espasa de Gravelotte y de Sedán, l' espasa que son aví li llegá y que desde llavors, brillant pero inactiva, ha permanescut, *malgrà lui*, dins de la historiada vayna?

Als Dionisis Puig de la *dinàmica europea* toca respondre.

Nosaltres, mers espectadors, faltats d' observatori y pobres d' instruments, no podem fer més qu' exposar al lector les negrures del actual moment polítich internacional... y passar, donant un bon salt, á un altre assumpto.

* *

Decididament, al bloc de les esquerras se li ha negat l' all-y-oli. Tant es que risqui com que rasqui, com qu' envihi á n' en Romanones á Cuenca pera que cremi davant del altar de la monarquia un gran dinc del més delicat aroma.

El tenor, l' únic tenor, el tenor *assoluto* de la Companyia governamental es, avuy don Antoni Maura. Y no sols ho es avuy, sinó que fins hi ha qui creu á peus junts que l' avispat atlot té contracta firmada per una temporada llarguissima.

¿Que en què's fundan els que aixís parlan pera fer semblants calendaris?

En les diverses *auroras boreals* que repetidament han aparegut en el firmament moretista y, sobre tot, en un curiós episodi qual importància va á apreciar per ell mateix el lector.

Pera celebrar el senyor Maura el segon aniversari de la seva estancia en el poder, ha convitat als ministres á dinar el vinent diumenge, dia 25.

—Hi haurá discursos en aquest banquet? —va preguntar á don Antón un periodista, tafaner com tots ells solen serho.

—No més un —li contestà l' interpellat, —que 'l faré jo.

—¿Qué dirá, si pot saberse?

—Pocas paraules. «L' any que vé—diré—ens tornarem á reunir aquí, á la mateixa hora.»

—Pero—replicà somrient el periodista—, creu vos té seriament que l' any 1910 será encare l' amo de la situació?

A lo que respongué el mallorquí, ab gesto de déu olímpich:

—L' any 1910... y fins l' any 1911.

De modo que ipoden anar en Romanones cremant incens y don Melquiades Alvarez dihen á crits que la monarquia es una cosa molt estimable y molt convenient per al progrés de la nació!

Sense embuts els ho ha anunciat el mallorquí.

—Son verda!

Quina llàstima que l' país, al qui en rigor tant ha d' importarli la privanza de la trepa maurista com la reventada del bloch, no's resolgui á enviar á passeig als uns y als altres...

PIF-PAF

Els francesos al Marroch

La Cambra francesa ha concedit, per gran majoria, el crèdit supletori que l' govern li demanava, pera pagar la trencadissa del Marroch. El ministre d' *Affaires Etrangères* ha exposat la política del govern, respondent á n' en Jaurés, orador

nacional, y al seu reaccionari Cochín. Las explicacions del ministre, un periodista que ha sortit diplomàtic, han estat en bona part sibilines com cal; *patriòticament fermas*, però difícils d' entendre pel que no sépiga la situació dels francesos al Marroch.

Aquí no passa res ara; la política espanyola ha cayut al marasme consecutiu al esfors del mes passat. Quietut á Madrid, y quietut á Barcelona, que descansa de la febrada electoral. No més trencan el silenci cruximenter de les obres mal fetas que s' esquerden: *blocs* y partits y coalicions. Parlem, donchs, del Marroch, y de lo que hi fan els francesos.

«Ni protectorat, ni conquesta», ha dit el ministre Pichon, «pero hem de mantenir els compromisos contrais y ferlos respectar». Ab això n' hi ha hagut prou pera ferse donar els diners demandats y guanyar-se l' autorisació de tirar endavant l' intervenció armada ab ocupació de territoris, que no es *protectorat*, ni *conquesta*. Costa d' entendrelo, *veritat!*

Es que ni 'ls mateixos francesos ho entenen prou bé. Lo que l' ministre ha volgut dir es lo que 'ls disputa ja sabian; per això 'ls ha consensut. La conquesta del Marroch es un disbarat. Del protectorat no cal ni parlarne; entre altres raònons, perque s' hi oposan tots els Estats d' Europa. Pero sense volgut conquerir ni protegir, lo cert es que 'ls francesos s' han ficat al Marroch; hi han fet la guerra y han procurat dominar á la cort del sultà. Situació extraña, que no més s' explica pel vehinat de l' Algeria. La civilisació francesa al Nort d' Afrika se sobrixa, per falta de resistència á les fronteres; així com á Llevant se va escorrer cap á Tunis, s' escorre ara cap al Mogreb. Ningú ho ha volgut, concretament; ningú ha planejat conquestes ó protectorats. Es una empenya natural, que se n' emporta al poble superior costats avall, com baixa l' ayuga de la rierada. S' ha de concedir que 'ls goberns republicans, y el d' ara potser més que 'ls seus predecessors, no son goberns de conquesta, y no han volgut ficar-se al Marroch, per més que intriguessin els militaristes y els colo-

nials, que tenen molta forsa encare á França. S' hi han hagut de ficar per forsa, y ho demostran les fluctuacions y las incoherències de les seves intervencions. La política francesa al Marroch es una política de fet consumats, d' empentes y rodolons; s' hi posa ordre y concert després, no avans de cada un dels episodis deslligats ab que 's manifesta. Tota la diplomacia francesa consisteix en fer reconéixer per l' Europa aquesta devallada automàtica, y en legitimar lo que no ha pogut impedir, convertint el cas d' expansió casi automàtica en missió organisa, legalizada per les altres potències.

Els espanyols, que hem tingut plans de conquesta al Marroch, ens trobem, al revés, incapassos d' intervenir. Ens hem quedat tancats als nostres presiris de la costa, perque no hi ha hagut als marges el desenvolup de la civilisació que ha fet sobreixir als francesos de l' Algeria. Si en sortissim, segurament no farà pera incorporar condicions superiors de vida als veïns; ens hi barallaríam ó ens hi barrejaríam. Ja m' ho deya, en castellà, el meu amiguet Mimun, un baylet marroquí d' Uigda, *Espanyoles y arbres, iguals; franceses no*.

Els governs francesos s' han deixat emportar per la riera, y l' han fet legalizar per l' Europa ab l' eufemisme de *policia de la frontera*. La legalisació els surt cara, certament; y més ens hi sortirà als espanyols, si no se 'ns hagués trencat l' impulsivitat que 'ns llençaven al descubrir i conquistar de terres incògnitas y que creava els títuls sugestius de *Adelantados* y *Encomenderos*. Les potències europees han reconegut la situació privilegiada de França y d' Espanya al Marroch, encarregàntlos la policia de la frontera marítima, á benefici de totes elles. D' aqueix encàrrec n' ha sortit la repugnant intervenció á Casablanca, que 'ls francesos s' han emprès tots sols, y ja sabrán lo que 's ha de costar.

La policia dels ports, si 's consegueix estableir sense campanyas glòriosas com la que l' ha iniciat, serà un bé pera tothom. Entre la brutícia y l' anarquia d' un poble degradat y l' hospitalitat d' una ciutat francesa, no cal dubtar; hi va la diferencia de Mogador á Alger. La policia de la frontera de terra, jo l' he vista funcionar á la banda de l' Orania, y puch assegurar qu' es un bé positiu.

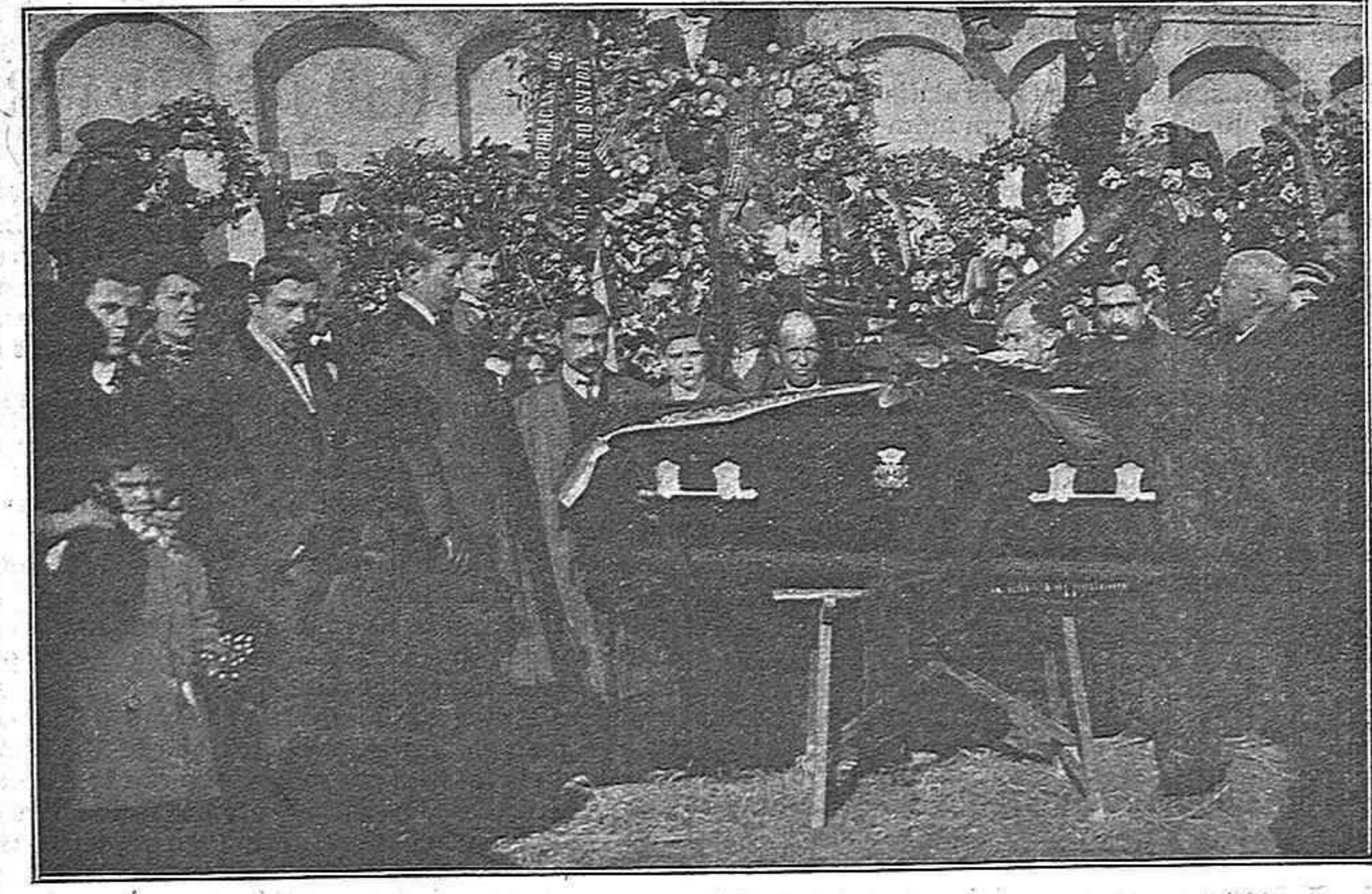
S' han obert dos camins de penetració de l' Alge-

ria cap á Ponent; un al Nort marcat per l' etapa de la ocupació d' Uigda, y un altre al Sud que arriba ja á més de siscentes quilòmetres (6 kilòmetres, com diuen els rossellonesos) de la costa. Aquest es un camí de guerra que renova periòdicament les tribus feréstegues del Tafilelt, ja domades las del oasis del Figuig. Jo condempno la guerra absolutament, y crec que convenia esperar á poguer obrir-se pas pacíficament. També la condempna en Clemenceau y l' ha fet. Y a fe que allá baix les ganancies son ben migradas.

Els que se 'n van

JOAN MARTÍ Y TORRAS
Xich de la Barraqueta

El cadavre del Xich en el cementiri de Martorell.

Un desert calcinat, y de lluny en lluny palmerars poblat per gent que tot just pot no morir de gana. No s'explica la conquesta més que per la doble atracció del Senegal y del Níger; la confosa pero tossuda impulsió que porta als exploradors sempre endavant, a buscar camins y enllassarlos. L'enllaç del Sud oranés ab el Níger es la comunicació del Mediterrani ab la gran vía fluvial del centre d'Africa, y ab el Senegal es la comunicació ab l'Atlàntic. La conseqüència inesperada de junar Dakkar ab Orán per via férrea seria que's podria anar al Brasil ab tres dies de vapor.

La policia al Nord de l'Oranies s'ha fet últimament sense matar a ningú. Els francesos han ocupat la ciutat marroquina d'Uigda, deixant-hi l'asuel o governador del Sultà quan ja la ciutat era afrenadesa, ab el pretext d'apoyar unes reclamacions al mayzen. S'ha de dir que la ocupació d'ara es la tercera, y que ja hi anaven els francesos—especialment espanyols—de La Marnia, la vila algerina més prop de la frontera, avants de la ocupació. El canvi ha sigut casi imperceptible. A les portes de la ciutat amurallada hi ha guardis de tiradors algerins, també mussulmans, per compte d'askris espellifats. Y á fora, á dos kilòmetres, dins d'un camp fortificat hi ha les soldats francesos, que no poden entrar a ciutat més que les diumenges y á colletas. Eigda es la mateixa ciutat marroquina, que ara s'escomba y s'esneja cada demàt, ab un hotel alsat de planta, y dos hostals d'allí més pintoreschs—que també i'n diuen hotels—ab uns quants pochs fanals d'acetilé per llunyanas cantonadas, y ab seguretat pel foraster. Uigda es com anar a Segorbe ó al Burgo d'Osma: pocas comoditats, y perills de volcar la diligència y d'algún Serrallonga que surti á la carretera ab mitjà dotzenes de manos á demanarous els diners. Uigda es un mercat important, al mitj d'una plana immensa, sens'arbres, limitada per la serralada blava dels Beni-Snassen. Es el camp de la batalla d'Islý que's francesos lliuren als marroquins divuit anys avants de la nostra guerra d'Africa. La frontera senyalada desde la costa pel riu Kiss, es impreccisa á la plana dels Augad que s'estén pel territori argelí, baixant poch y poc, coberta d'herbes molles y de mata, y d'esbarzers blavencs als que s'en ganjan fent rahims, dotzenes de caragols blanxs.

Les muralles d'Uigda estan cenyidas pels jardins: oliveres closos ab parets groixudas de terra que les plujas rosejan, y que podrian ser horta, tenint l'ayga del riu que voreja la ciutat.

Podeu anar ab tranquilitat allà ahont volgueu per tota la plana; fins al riu Moluy, y á Melilla (tres jornades) sense perill... per ara. Y en aquella terra verge, d'horitzons dolcissims, amarada de claror, ab les sensacions sempre renovades del contacte de rassas irreductibles, figures extranyas drapejades de blanch... els passeigs son interessantissims. Hi ha reconades de riu atapahidas d'arbres magnífics, que son visións inoblidables.

La centella avansada de l'ocupació francesa es à Taforalt, a vint quilòmetres d'Uigda guaytant als montanyosos que no baixan á la plana, y que qualsevol dia hi poden baixar de sorpresa. Tant de bò que no succeixi, y que no tornin á resonar per allí els espataches horribles de l'artilleria mecànica! Tant de bò, pel bé de tethom, que l'expansió francesa avans pacíficament y que 'ns obri païssatges nous, ens dongui terras pera conreuhar gent infelisa per protegir, vilas netas, y trens y hospitalitat pulida!

MAGÍ PONS

JOAN MARTÍ Y TORRAS

XICH DE LA BARRAQUETA

Cedint al pes dels anys y vensut per la malaltia que feya temps venia minant el seu cor d'atleta, morí dilluns a Martorell aquest popular guerrillero, tan estimat per tots els republicans de Catalunya.

Era germà de 'n Vicens Martí (el Noy de la Barraqueta), de qui aprengué á lluytar per la llibertat y á sacrificarlo tot en l'altar de les idees.

Després d'haver pres part en el memorable alsalment republicà de 1869, manà en temps de la República dos batallones de frances, que, gràcies al presidi y á la energia del Xich, alcansaren un notable grau d'organització, batentse ab els carlins no pocas vegades.

Sorprès en Janer de 1874 pel cop d'Estat del general Pavia, en Martí ab els seus frances y alguns paysans que se li juntaren correugué á Sarrià, ahont se feu fort y's portà com un heroi, lluyant y sosteintse llargues horas contra forces molt superiors á les seves.

Havia representat en les Corts al districte de Sant Feliu del Llobregat y may, ni un moment, decayagué el seu entusiasme per la Llibertat y per la República, els únichs amors polítichs de la seva laboriosa existència.

**

El seu enterro, verificat el dimecres al matí, signé una prova plena del carinyo que tota la conca del Llobregat li professava.

Martorell en pes, Molins de Rey, totas les localitats veïnhes volgueren acompanyar les nobles despullas del qui, si víu fou el seu ídol, mort es una sombra glòria que no's borrà jamai del seu recort.

Descansí en pau el valent Xich de la Barraqueta y quedí sempre el seu nom com símbol de conseqüència, d'honoradés, de probitat republicana!

La Solidaritat a Barcelona i la Solidaritat al resto de Catalunya

V AIG a posar-vos avui, lectors meus, aquella pregunta: després de tot, ¿pot afirmar-se que la Solidaritat catalana ha estat vençuda? Tractarem de dilucidar-ho.

El problema català, el catalanisme en el seu ample sentit, té dos aspectes: el barceloní i el del restant de Catalunya. A Barcelona, am solidaritat o sense, fa llarg temps que la política dels partits dinàstics, veritables enemics de Catalunya, no té res que fer-hi. De fet hi ha, per sobre la Solidaritat nostra, una solidaritat superior i més ampla qui acapara i monopoliza la representació de la capital, excluint els elements turnants en el poder. La nostra ciutat està sustrata a l'accio del centre, en quant a la participació en el poder legislatiu, això es, en la sobiranía. De fet, en aqueix respecte, Barcelona es ja plenament autònoma. Més encara: es independent. El triomf nostre o el triomf d'en Lerroux suposen l'expressió d'una voluntat absolutament catalana, i per tant solidaria dins la solidaritat nativa de la raça. Ja s'ha dit: Barcelona vota sempre; es dir: es sobiran, de fet. Podré jo, ciutat isolat, no estar conforme amb la direcció expressa del seu voler polític; però al meteix temps, respectuós de la seua sobiranía, m'inclino davant ella, tot preparant la meua obra futura qui tendeixi a rectificar-la, infiltrant-li un sentit nou.

Catalanistes de la Lliga i lerrouxistes varen unir-se un dia (tots ho recorden) pera assegurar i fer definitiva la conquesta del sufragi per Barcelona, la reivindicació d'aquesta paraula de la ciutat, qu'es el vot.

I si a Madrid s'alegren, per exemple, de la victoria lerrouxista, es relativament, a falta de més efectives victories, ja qu'els partits monàrquics, els meixos qui s'alegren, saben que no poden comptar amb un sol vot. Bé ho deien ells, fins els conservadors més extrems en catolicisme, esperit d'orde i principi d'autoritat deien: «a la fi en Lerroux es l'únic defensor de la patria espanyola a Catalunya», exclamació qui feia pensar en aquell aforsisme tan castellà i tan coneugut: *el que no se consuela es porque no quiere...*

Ademés, es sabut qu'el lerrouxisme, pera triomfar, ha tingut de rompre am la tradició republicana rigidament uniformista i declarar-se, en la testera del seu periòdic, autonomista. ¿Se vol millor prova d'aquella mena de super-solidaritat? L'esperit d'en Pi, essencialment català, triomfa sobre les darreres engrumes de castellarisme i zorrillisme, després qu'en Salmerón va coronar la seua vida am la nobilitissima actitud dels darrers anys, en qu'ell fou integrament diputat de Catalunya, no ja per Catalunya.

Però la desfeta de la Solidaritat, fora de Barcelona, seria deplorable. La Solidaritat, no sols ha portat a les urnes, heroicament, les foranies catalanes, les províncies de Catalunya, sino qu'ha sabut depositar un ideal en la conca d'aquelles poblacions abans irresponsables; els ha donat una conciencia de política, com qui vessa un metall fós en la motllura d'una estatua. El caciquisme, el cunericisme, l'encasillat agarbellaven la representació ficticia d'aquells pobles, substituïen llur voluntat ausent, ocupaven el sitial buit de la seua sobiranía, en les Cambres, en les Diputacions, en els Municipis. I la Solidaritat acabà am tot això. La derrota dels solidaris, seria per lo meteix, una formidable reacció, el recomenç de lo passat, la nova submersió de viles i pobles en l'ensopiment de l'irresponsabilitat i l'inconsciencia.

Jo no dubto que la Solidaritat, com a encomblament ocasional d'energies i forces, limitat i condicionat per un fi, haurà cumplit la seua destinació qualche dia, i tindrà, per tant, de despareixer. Permeteu que no creguí arribat aqueix moment, i que no'l creguí ni tant sola proper. Més encara: si el solidarisme actual se gastés o descredites, seria altament necessària la constitució d'una solidaritat nova, més ampla i comprensiva encara.

El triomf dels anti-solidaris, si's tradueix en pràctica d'un esperit anti-català, espanyolista a la manera clàssica, se resoldrà aviat en nova i definitiva derrota. Jo no creo qu'aquella victoria representi, per part de Catalunya, una voluntat anticafalana, una rectificació de conducta en les relacions amb el poder constitutiu. Representa sols una protesta contra una determinada i concreta orientació del catalanisme, la de la Lliga, no contrapesada abastament per la nostra esquerda solidaria. Però crec massa fort i poderós el catalanisme total, el crec massa definitivament infiltrat en el cos de Catalunya, en la sang de tots els catalans, pera que sia possible an en Lerroux mantenir-se victoriós sense catalanizar-se explícita i sincerament.

GABRIEL ALOMAR

PLATICAS RELIGIOSAS

LA CREMACIÓ DE CADAVRES

QUINA desgracia y quina profanació, germans meus! ¡Sabeu allò que 'ns diuen la incineració ó cremació de cadavres, y qu'es una cosa prohibida per la nostra Santa Mare Iglesia? Doncs heus aquí que s'estén y progressa per tot arreu d'aquest món pervertit.

La religió cristiana, y sobre tot la religió católica, única verdadera com tots vosaltres sabeu, no consent que 'ns cossos de les persones difunts siguin cremats en forns especials y reduhits á un munet de cendre. La nostra santa religió no permet cremar als morts; no més permet cremar als vius, com se feya en els felissos temps de la Santa Inquisició, que tant anyoré. La pràctica de cremar els cadavres es un agravi á Den Nostre Senyor, un pecat mortal dels més recargolats, perque s'oposa sacrilegament al dogma de la resurrecció de la carn. Si 'ns creman els morts, resultarà que al dia del judici final els interessats compareixerán tots socarrats á la vall de Jossafat. Figureuse quina fila que farán las personas que s'trobin en aqueixa trista situació.

La nostra santíssima religió vol que 'ns cos humàs descomponguen per si sol, que's podreixi y sigui devorat pels cuchis. Aixís ho diu la Sagrada Escritura. Els heretges moderns invocan á favor de la cremació rahons de netedat y d'hygiene. Però qu'es

son, germans meus, la higiene y la netedat comparades ab la salvació de l'ànima y la glòria del cel? ¡No val més ésser brutz y agafar el tifus, el cólera y la pesta bubònica, que no pas caure en pecat mortal y perdre's per tota una eternitat en els suplicis esgarrofes ab que Deu, tot bondat y misericòrdia, castiga als réprobos!

Donchs bé, estimadíssims germans: á pesar de totas les rahons convinents que acabo d'exposaros, la profanació y la heretgia guanyan terreny. Van augmentant en totas las nacions el número de cremacions y's construeixen nous forns crematori. ¡Oh, Deu meu, que malvadas son las criatures humanas!

Aquí teniu uns quants detalls de la maldat dels homes d'avui:

Al cementiri del Père Lachaise de París hi hagué l'any 1906 fins á 360 incineracions; l'any 1907 n'hi hagué 451. Cal afegir les incineracions de cadavres procedents dels hospitals, que foren 2,731 en 1906 y 2,941 en 1907.

A Marsella existeix un crematori, hont se fan moltes incineracions. A Lyon y á Nice l'Consell Municipal ó sigui l'Ajuntament ha acordat la construcció de monuments crematoris que costarán 265,000 y 170,000 francs respectivament. ¡Ves si aquests diners no estarien més ben empleats per missas pels difunts! A Dijon està projectat un monument de la mateixa mena.

L'any passat s'inagurà á Noruega, que fins ara havia resistit les tentacions del diable en aquesta qüestió, un forn crematori construït á la ciutat de Bergen. A Inglaterra hi ha 13 monuments crematoris. A Italia, 30 ciutats practican la incineració. Suissa té forns a Ginebra, Zurich, Saint-Gall y Basilea. L'Austria y Dinamarca començan á practicar la infame cremació. Als Estats Units hi ha 33 forns crematoris hont d'un cap al altre del any se creman 5,000 persones mortas.

Irà de Deul. Devant d'això, devant del pecat que cada dia s'estén més, diheume vosaltres, bons germans en Jesucrist, si té res d'extrany que la Divina Provïdència castigui á la humanitat ab càstiques espantoses com els terratrèmols de Sicília y Calabria. Es la justicia del cel que cau sobre la terra.

EL FRARE TACAS
(Carmelita ben calsat)

ASSAT el natural cansanci que les jornades de Desembre deixaren en les filas dels partits catalans, les forns republicans semblan recobrar l'activitat perduda.

Això es lo que convé. El quietisme es parent de la mort. Las màquines que no traballan—y prenguis això sols com una comparació—se rovellan y s'inutilisen. S'acosta, segons tots els síntomas, un moment electoral difícil y de gran trascendència, y cal que 'ns republicans estiguem previnguts. Deixar pera la vigília de la batalla la preparació del plan es buscar expressament la derrota.

L'enemic vetlla.
El temps passa.
Hi ha que aprofitarlo.

En Peris Mencheta ja s'ha deixat enganyar.

«Se nos dice—escribió el dimars en el seu diari—que son en gran número las familias de esta capital y de otras localidades de España, que se disponen á engalanar sus balcones con colgaduras y iluminaciones el dia 24, fiesta de la Sagrada Familia.

En otras localidades no sabém lo que succeirà, pero já Barcelona aparéixerà gran número de balcons adornats y iluminats?

Ja veurà don Francisco com nada de eso tiene su chocolate.

Ha passat, pera no tornar més el temps, d'aquestas fantasías.

O sinó, demà 'ns veurém las caras.

O 'ls balcons.

Ha mort darrerament á Palamós el venerable pàtric don Miquel Matas, una de las més prestigiosas figures del republicanisme en la província de Girona.

Entrat á la vida pública en 1854, pot dirse que la historia de 'n Matas es la de la democracia ampurdanesa.

Enèrgich, actiu, y sempre disposat al sacrifici, defensà ab les armas á la mà la pureza de las ideas republicanas y representà en les Constituyents de 1873 al districte de La Bisbal, ahont no hi havia qui no'l estimés, fent justicia á les altas qualitats del amic y del apóstol.

Descansí en pau el qui per la fraternitat humana y per la prosperitat de la seva terra volguda tant ha lluytat y ha sofert...

Y ¡visca la brama!

Aquest dia 's verificava á Madrid la prova d'aptitud dels actuals intèrpretes de port; intèrpretes que, com pot suposarse, han de servir pera entendre als tripulants dels barcos estrangers que arriban á les aguas espanyolas.

Els concurrents eran dotze, y al procedir-se á examinarlos, ¿saben qué va resultar?

Que sis d'ells no sabien cap idioma.

A pesar de lo qual, exercíen d'intèrpretes y cobravan tranquilament el seu sou.

Posemmos las mans al pit. Si 'l nostre país, en lloc de ser una nació fos un manicom, ¡hi arribarien á ocurrir cosas tan divertidas com aquésta?

Els carcas viscaïns volen conmemorar ab gran espatach de picarels y missas el jurament dels furs fets a Vizcaya per D. Carlos l'any 75.

Sembla que 'l festival tindrà lloc á Guernica, y s'titularà «La fiesta de los fueros».

Com se veu, donchs, els carlins continúan tenint molts fueros.

Pero que no badin, per xó.

Que després dels fueros poden venir els fueros.

Contestant á un telegrama de felicitació enviat desde aquí á Jaen, el nou bisbe de Barcelona, qui encara pastura per aquells encorsets, n'hi ha enviat un altre de molt afectuós y concebut en els següents termes:

«Agradezco amable felicitació. Les bendice... etc.»

Aquest telegrama va dirigir al Círcol Regionalista de Sant Jordi.

Ja m'ho temia, jo, que 'ls primers beneficis serían regionalistes.

El govern de Chile ha tancat ja 'l concurs pera aixecar un monument al héroe de la seva independència.</p

las mans sobre de un aixam de vespres. ¡Pobres cegos, que no veuen que l' seu amo y senyor fa el joch dels enemics de la llibertat, en nom de la llibertat mateixa! Soliviantats y alsats de cascots per l' emperador y els seus criats, que 'ls prometen la revolució a plazo fixo, no 's cuidan dels seus propis interessos, fentlos perdre l' temps miserables. Si poguessim, agafaríem el recurs d' arrossarlos filosòficamente d' espàtials y etxegarlos a tots plegats a dida; mes, com que per temperament hem de dir lo que sentim y pensem, volguem no volguem, vos diréu y repetirem que avuy la política es una farsa, que 'ls obrers no tenim altre remey que pèndre's na la nostra causa pel nostre propi compte y que, com més obstacles posen en Lerroux Á la nostra unió, més creurém qu' es l' instrument dels nostres enemics. ¡No recordeu Montjuich, que va servir d' escambell a les seves insaciables ambicions! ¡No recorden la seva guillada de Barcelona, després de llençar als obrers al carrer, quan la vaga general? ¡Quina organiació obrera més potent hi havia llavora! ¡Quin desgavell va portarhi! Ayuy, Solidaritat Obrera, es la única esperança dels treballadors; la constitució d' aquest nucli seriós, decidit, energic y clarivident, es la claror de la nubla proletària que ja comenza a despuntar y que molt aviat serà llum vivissima qu' enlluminarà 'ls viaranyes del avenir. Per això *El Progreso*, que per sarcasme embruta aquest nom, mal els pes a nosaltres lerrouxistes, s' afanya a enfosquir la llum d' aquest xamós moviment que pot donar més ratos als què l' paguen. ¡Tardarem molt a véure als nostres antichs companys plorar el seu terrible desengany! ¡Quina escudella més grassa que fa la burgesia, a les nostres costelles, mentres estén disputant si son galgos ó si son podencos!

CREU ALTA, 19 de janer

Ja sé que á la tenda de *ca'n Brutic* han comprat l' últim número de *El Federal* y que han fet tanta brometa ab la Lola madrilenya y otras hierbas; y en lloc de veure la mofa que fa aquell diari dels veihins creu-altenchs, sols li ha semblat veure que mortificaven un, que no té res que veure ab las cartas de LA CAMPANA y de pas, com es de suposar, ha dit: Aquest campaner es el què m' ha privat de fer els diners que feya, perquè es el papu de la Cooperativa. Mira, Bardisa, ja vaig aconsellar-te que no t' emboliquessis ab els republicans y are dech afegirte que 't euydis sols de fer festa per Sant Joseph y de mirar que cap més parroqui te trobi en els cigróns cuixits cuchs de bassa, com se va trobar la cunyada de ca'l Noy xich.

BADALONA, 15 de janer

Certament, Sr. Director, no es estrany que hagi passat tant temps sens donar fé de vida perque Badalona està desconeguda, y ensopint com 'l que aquí ha estat imitant fins are no mereix ni 'ls honors d' una petita correspondencia.

Desde primer d' any nou, l' Ajuntament torna a tenir l' administració dels consums, que fou primer sobrevinguda y després definitivament presa de sas mans pel descredít y la desmoronació a que havíen portat la administració d' aquest poble 'ls caciques de 'n Planas y Casals y companyfa, de funestíssim recort. Els sanejats beneficis que s' importaven d' aquest poble treballador 'ls arrendataris dels consums quedarán are en la caixa municipal y es de creure que 's traduiràn prompte en millors positivas per la ciutat, que bé prou ho necessita, á fè de Deu.

Sembia que pren peu entre 'ls elements republicans de Badalona l' idea de constituir un Centre o Cassino Republicà Autonomista hont hi tinguin cabuda 'ls valiosos elements, que aquí existeixen en bon número, y que avuy están completament retrets, cansats de la vella política republicana y lerrouxista, pero que senten, no obstant, viva simpatia per l' orientació autonomista de Catalunya, sens oblidar sos ideals de progrés, de llibertat y de cultura. Si l' idea s' enrobustaix y s' realisa, tindrà veritable satisfacció en informarne als estimats llegidors de LA CAMPANA.

Situació de la plassa

—Vingan las notas del dia. Veyám. ¡Cóm está la carn, aliment aristocrátic, avuy casi reservat als senadors vitalicis, als accionistas del Banch, als espasas y als ministres? —Ha pujat.

—Y 'l bacallá, llús del pobre, túnica pesca al alcans de la gent que té de viure ab el magnífich jornal de tres pessetas cincuenta, esmotxat de tant en tant per las calmas y las festas? —Ha pujat.

—Y 'l pa, sigui pa de barra, ó de crostons colossals, ó de barret, ó de gorra, ó de Mallorca, ó de Valls, ó de Viena, ó de Caldetas, ó en forma de rosca, ó pla, ó blanch, ó ros ó moreno? —Ha pujat.

—Y 'l ví, la sanch de la terra, el néctar estimulant que 'ls ceps generosos donan quan l' oïdium no 'ls va a fer mal, ni 'ls xucla la filoxera, ni 'l mildiu se 'ls posa al cap, ni la pedra 'ls deixa in albís? —Ha pujat.

—Y las hermosas patatas, els grans tuberculs, qu' en mans d' una cuynera discreta, son llegum, son peix, son carn, son tendra lleminadura, delicia del paladar y refors del organisme? —Ha pujat.

—Y 'l oli, el condiment clàssich, l' indispensable company de tot lo que l' home menja; el líquid tradicional,

sense 'l qual es impossible posar re al foch, ni guisar, ni casi badar la boca?

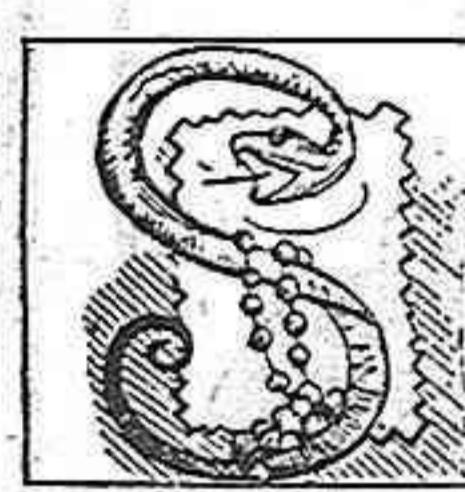
—Ha pujat.

—Y 'l arrós? Y 'l escarola? Y 'las monjetas? Y 'ls alls? Y 'ls ous? Y 'las arengadas? Y 'las cols? Y 'ls espinachs? Y 'ls cigrons? Y 'las llantías? Y 'las teyas? Y 'ls fregalls? Y 'l carbó? Y 'la tarregada? —Han pujat.

—Y la bona fé política? Y 'la probitat social? Y 'l carinyo á las ideas? Y 'la confraternitat? Y 'la honradés? Y 'l decoro? Y 'ls pits nobles? Y 'ls cors franchs? —Veus?... Totas aquestas cosas han baixat.

C. GUMA

Pel bon camí

EMBLA que s' accentúa cada dia més el bon desitj de formar un nucli poderós d' esquerda catalana que actuhi fortament en la política, pera influir en favor de la llibertat veritablement poch defensada en els actuals moments.

El vell partit federal ha donat la fórmula: regoneixement de Catalunya com a nacionalitat; ampla autonomia pera l' individuo, el municipi y la regió; federació baixa la forma republicana de totes las nacionalitats que integran l' Estat espanyol y encare millor l' Estat ibèric. Aquesta aspiració de tots els bons catalans pot constituir el llas d' unió de tots els homes d' esquerda. Res de puntualizar programes, perque després, al dificultar la realitat la seva implantació total, el poble pot donarse per enganyat. Una aspiració que la senti tothom y á traballar per sa consecució á fé y entusiasme; y ademés sense impaciencia però ab constancia, segurs de que cada pas que s' avensa es un benefici positiu que 's segueix.

L' antic partit d' Unió Republicana sembla que accepta la fórmula proposada pels federais. La forsa de la Solidaritat d' una part, y de l' altra la momificació dels republicans del resto d' Espanya ha catalanitzat als ex-possibilitats catalans. Cap partit republicà de Catalunya té prou forsa per fer sentir la seva acció sobre 'ls seus correligionaris del resto d' Espanya y hem de reconcentrar tota l' activitat á la democratización de la regió catalana segurs de que fem tasca forsa més espanyolista que la dels polítics madrilenys que aixussan á unes regions contra d' altres.

La fórmula dels federais, acceptada pels elements de la disolta Unió Republicana no pot ésser rebutjada pels nacionalistas republicans, puig que resulta ésser la concréció del seu programa. Tenim, donchs, un altre element ben important del republicanisme català que no podrà negarse á la formació d' un sol partit republicà català, ja que podrà ingressar-hi sens se fer la part més petita de sacrifici en son programa.

Fins els elements radicicals hi caben. Se diuen principalment *autonomistas* y d' *unió republicana* y si ho son de debò caben perfectament en un *agrupament de republicans* que perseguixen com a fi immediat l' *autonomia*. Y remarquem aquí que considerim un adjectiu completament intítil que res vol dir ni significa el de *solidaris*, aplicat tantament per un periódich al fer campanya pera formar una poderosa esquerda catalana. La Solidaritat ha de servir solsament pera 'ls fins especials pera que fou creada però no pera dificultar la formació d' una potent esquerda que pugui traballar desembrassadament pera la resolució dels problemes socials, religiosos y polítics en el sentit més amplemet radical que hi cípiga.

Per arribar á la desitjada formació del partit republicà de Catalunya es precís esperir de sacrifici en els homes que han figurat fins avuy en la capdevantera dels vells partits, desinterès en las agrupacions actuals que vanitósament es crequin prou forta pera servir de centre d' unió y forsa de voluntat en el poble pera obrar conscientment, il·lustrant de la pressió que sobre d' ells puguin exercir els noms més ó menys prestigiosos de personas y els adjetius més ó menys sonors de las antigas agrupacions.

JEPH DE JESPUZ

NOTAS OBRERAS

Els obrers contra «El Progreso»

L' Asocietat de l' Art d' Imprimir, en vista de l' actitud de l' empresa d' *El Progreso* ab motiu de la vaga que sostenen els obrers associats que traballavan en l' esmentat periódich, ha pres l' acort de celebrar mitings en diverses poblacions de Catalunya pera explicar públicamente el procedir dels que dijeronse protectors del obrer, el maltractan y desprecian quan arribà l' ocasió.

El primer miting d' aquesta sèrie instructiva, se celebrà á Mataró. L' acte fou un èxit, y els mangnejadors d' *El Progreso* quedaren al descubert. Van parlar els companys Latorre, (vaguista) Sala, (calumniant y expulsat pel diari antisolidari) Bueso, (president de l' Art d' Imprimir) y Rodríguez Romero. Ecls discursos foren convinents y formidables. La gran gentada de treballadors que omplia el local se podé

convéncer de que l' apparent or radical y obrerista d' *El Progreso* no és més que llantó.

Y vetaquí que á las acaballades del miting un jove demanà la paraula. Era en Calderón Fonte, redactor d' *El Progreso*, qui assistia á l' acte en representació de l' Emili Iglesias. Aqueix jove no quedà gens bé, puig els obrers Bueso y Rodríguez Romero deferir un á un tots els seus embulls, y en Calderón no tingué més remey que acotxar el cap y escorres tot moix y trist.

Però, com es de costum en aquella casa especialísma, *El Progreso* publicà á l' endemà una falsa ressenya de l' acte, presentant com a vencedor de la controversia el heroich redactor. Ecls enganyadors de xinos simularen que aquell munt d' invencions el reberen de Mataró, firmant dessota *El corresponsal*. Véginse sobre aqueixa trampa el següent paràgraf d' un comunicat de l' Art d' Imprimir:

«^{3.} Que toda la información del miting celebrado en Mataró publicada por *El Progreso*, es una carta de embustes y necedades hilvanada en la redacció de dicho periódico como puede comprobarse por las consideraciones siguientes: En *El Progreso* de hoy (dia 13) aparece una crónica de su corresponsal en Mataró, en la que dice que escribe asquedad por la lectura de lo que publica *La Publicidad* en su edición de la noche del dia 12 de los corrientes.

Así es que, en una noche recibe el corresponsal el periódico citado, se indigna por su lectura, escribe una crónica, manda la a Barcelona per aerogramas, pues después de las nueve y media no hay tren, y llega á la redacció con tiempo necesario para poder ser insertada en primera plana la mañana siguiente de haber publicado *La Publicidad* en su edición de la noche su reseña.»

La planxa d' *El Progreso* es grossa y revela una frescura fenomenal. Ecls elements de la Solidaritat Obrera (que son obrers de debò) no s' en poden averir de la frescura colossal d' *El Progreso*. Ja convé que tothom vagi coneixent á n' aquesta gent.

El miting de Sabadell fou més accidentat. Un grup de lerrouxistas havia acudit al local ab mals propósits. Ja al comensament de l' acte destorbaven als oradors ab cops de tòs. Després apelaren á l' escàndol, y l' miting fou sospès pel delegat que assistia á l' acte.

Així y tot la propaganda de l' Art d' Imprimir fa 'l seu efecte. Poch á poch se convenç tothom de que en el present litigi els senyors d' *El Progreso* no teneixen excusa ni atenuant.

Se celebraran mitings obrers per l' istil á Sitges, Tarragona, Badalona y Reus.

Com se veu, las caretas comensan á caure y tots ens aném coneixent. Ja era hora de que això succeixis, puig no convenia que tot l' any visquessim á Barcelona en plé Carnaval polítich.

A. ROVIRA Y VIRELLI

SENYOR Melquiades Alvarez, té molt mal nas. ¿Vol de debò ser ministre, com més aviat millor?

Donchs, deixis de blochs y de Morets y de campanyas laicas y demoledoras: ara com ara, el camí de la cuyna no es aquést.

Escolti lo que deya l' altre dia un personatge que ben en bonas fonts —potser á las fonts de la *plassa d' Orient*, referintes á la calma ab que á las Corts s' està discutint el projecte d' Administració local:

—Aquesta lentitud no 'ns molesta gens ni mica. No portém pressa. Si la nova llei no s' aproba aquest any, l' aprobarém el que vé ó l' altre ó l' altre... Tenim segur el poder per molts anys.

—Ho ha sentit, don Melquiades?

Si vol ser ministre aviat, fugi immediatament del bloch.

Y fassis maurista.

¿Que la tamborella seria massa grossa?...

[Bah!]... A vosté ray que las formes de govern ja li son indiferents.

Y altres coses sembla que també.

Un parte de Vitoria:

«Se ha organizado una función de gala á beneficio de las víctimas de los terremotos de Calabria y Messina.»

Aquesta barreja extranya de gala, terremotos y víctimas es el millor elogi de la elasticitat de las costumbres modernas.

Seguint per tan alegre camí, aviat veurém terminar las esquelas mortuorias ab aquestas ó parescidas paraulas:

«De regrés del cementiri, se celebrará un ball de máscaras á casa del difunt, acabat el qual els concurrents serán obsequiats ab un sopar servit per un dels millors restaurants.

• Es obligatori el disfrás.

• El dol se dona per despedit.

• Que no?

Visquem y vejam.

A la Lliga s' han tornat á obrir al públich las acreditadas oficinas electorals.

El célebre *Diccionari* s' ha rectificat, pero, pera adobar deficiencias, se prega als ciutadans no deixin d' enriquirlo ab tota mena de datos nous.

Es questió de no admirar-se, senyors electors.

Recordin que, l' última vegada, ab tot hi haverhi també *Diccionari*, de la A á la Z, la fredor y l' indiferència d' alguns va enviarlos á tots á... la M.

No s' pot ser home de presencia!

El marqués d' Alella que, com saben, es senador de la fornada solidaria, ha enviat als seus companys de Càmaras, als seus camarás, com si diguessim, un telegrama expressiu y expressat en els següents conceptes:

«Si considereu urgent presencia meva Senat me posaré en camí.»

Qué fa, senyor marqués! Vaya uns sacrificis s' impos!

Nosaltres, al lloc dels seus companys, li hauríam contestat en un altre telegrama no menos expressiu:

«No 't molestis... La patria perilla, es cert, pero ty l' Elsa del Lohengrin?»

S' assegura que l' candidat pel vacant districte de Sabadell serà, per fi, el senyor Pich.

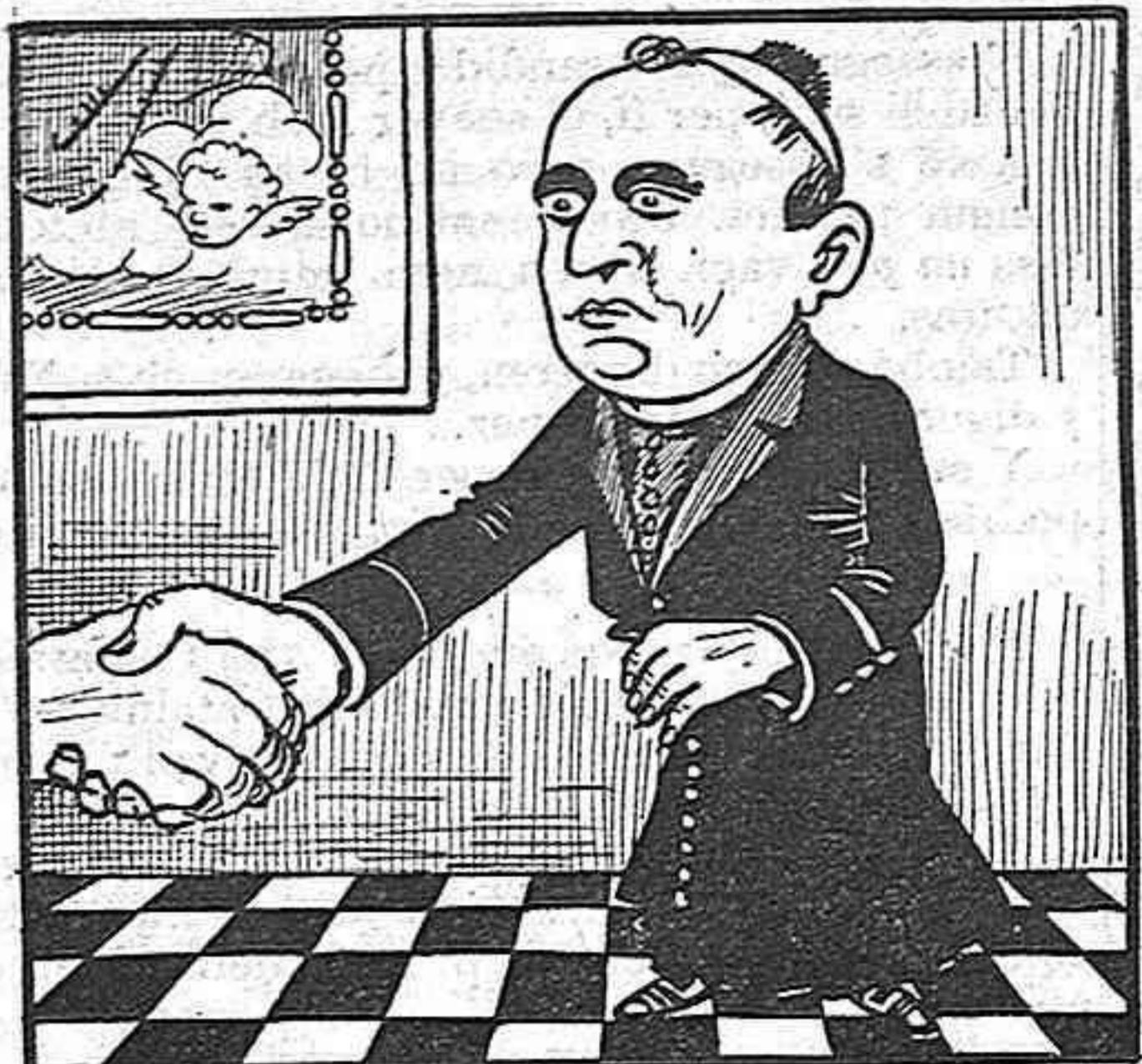
Això s' assegura, pero no hi ha ningú que ho dongui per fet. Unicament ho sabrem ab tota certeza un pitch vagi el seu nom imprés en las candidaturas.

També de Deu digueren, y digueren de 'n Nakens, y digueren de l' Estévanez...

Y encare que ara el paper Pich estigué en aixa, podria ser que després del pitch vingués el repicó.

Al tenirse notícia de que en l' Alta Càmara s' havian fet alusions denigrants per Catalunya y Solidaritat, alguns senadors dels nostres van disposar-se á la defensa marxant á Madrid á corre-cuya.</p

Una «interview» ab el nou bisbe de Barcelona

Ens ha rebut tot trepat,
ab una atenció exquisida...
y com si tota la vida
'guessim menjat en un plat.

Ha dit ab expressió gràfica
que la idea que 'l domina
es prohibir la *Doctrina*
perque creu qu' es pornogràfica.

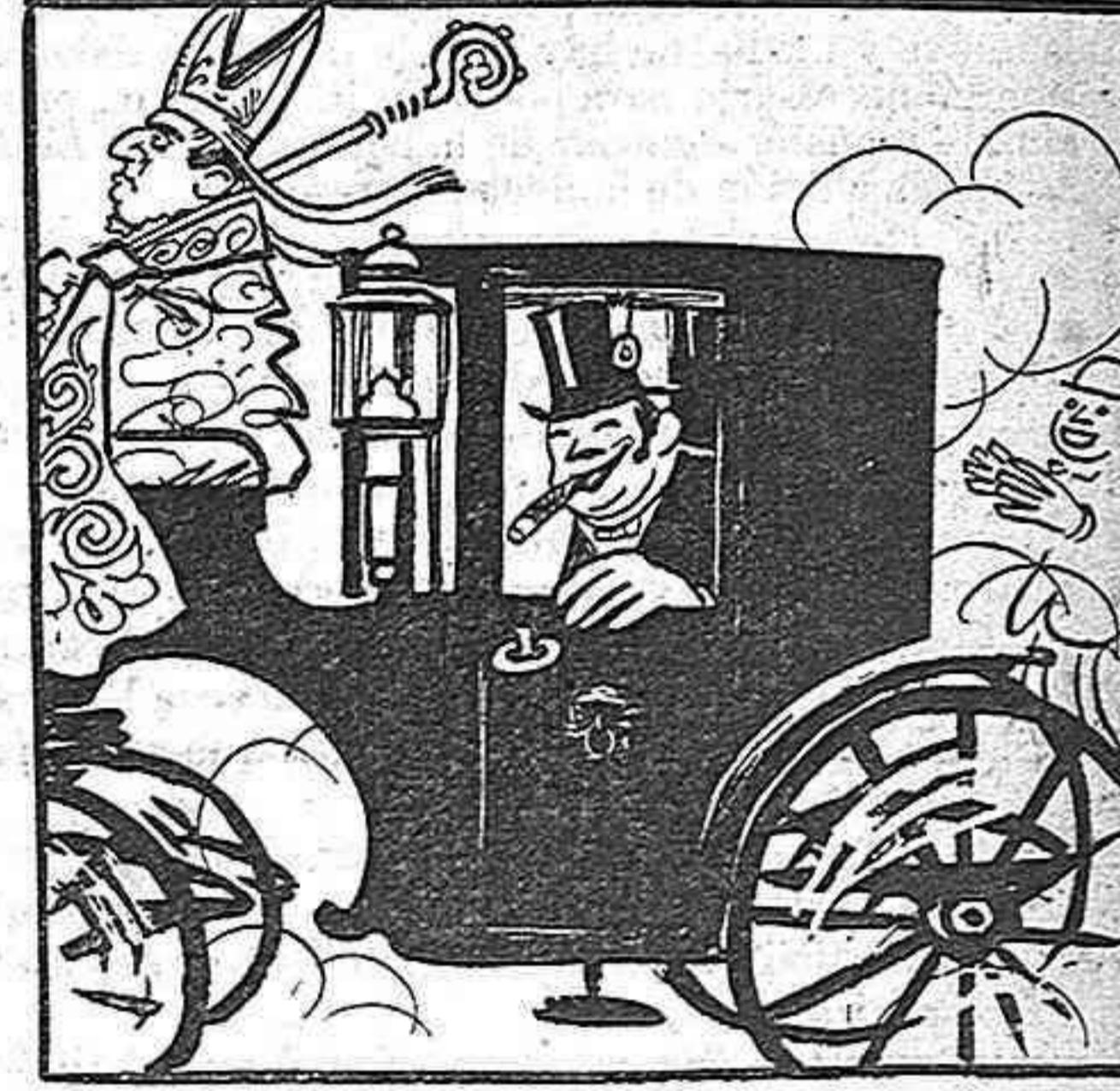
També moralisar pensa
el poble, y per comensá,
diu qu' excomunicará
al «Comitè de Defensa».

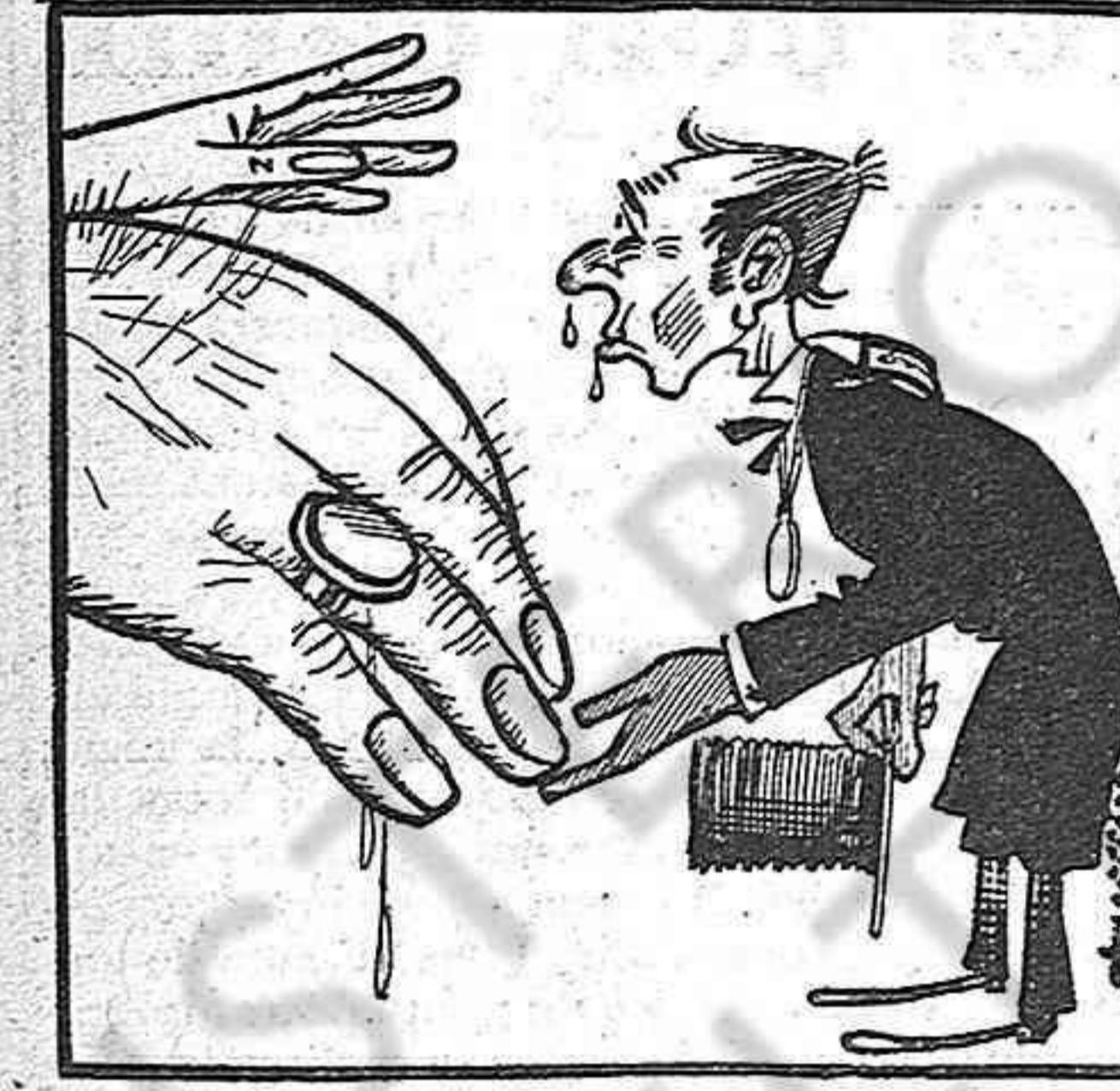
Per fer obra meritaria
y no molesta als veïns
té intenció que 'ls dematins
no 's toqui ni á morts ni á glòria.

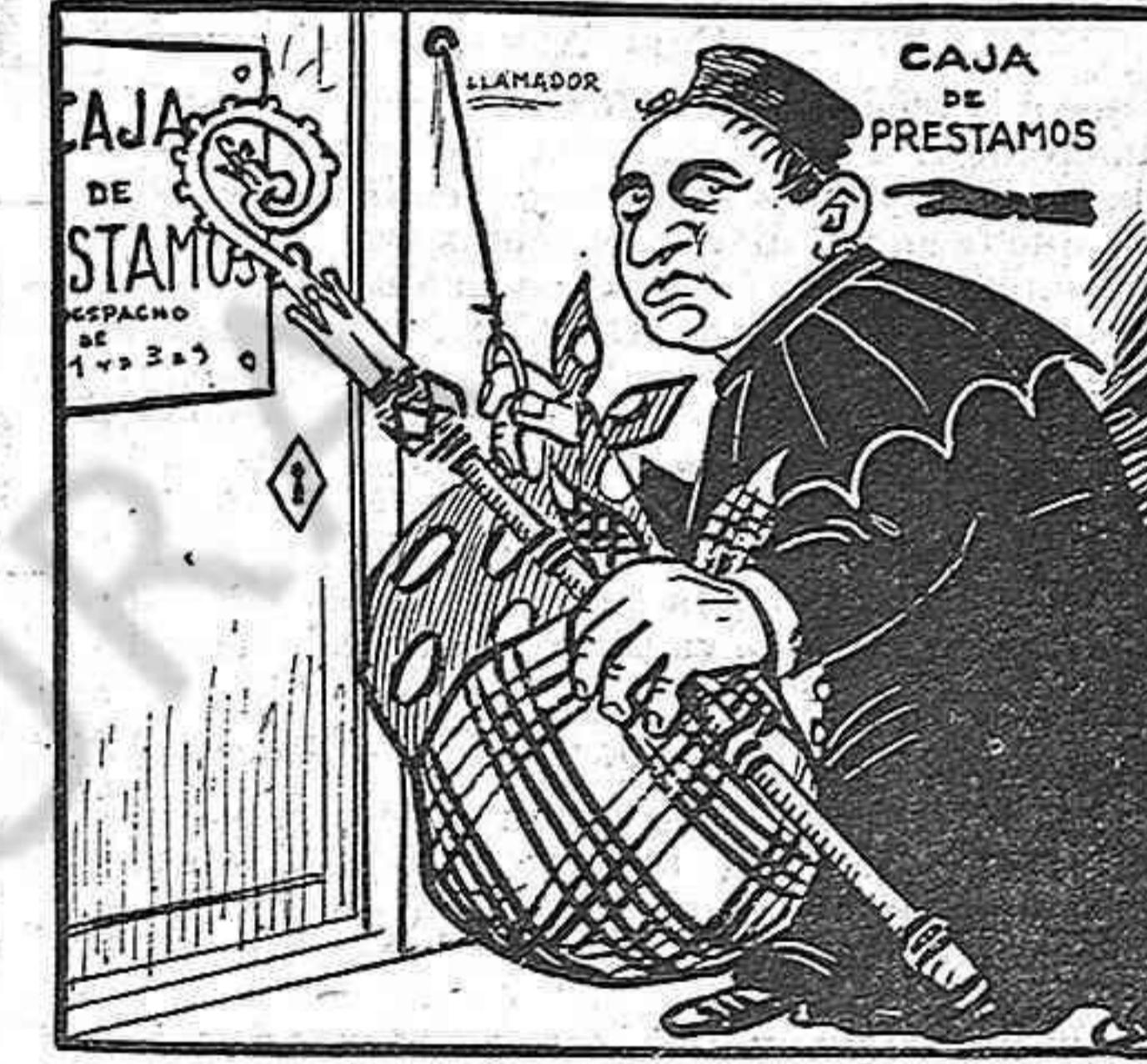
Diu qu' escriurà *pastorals*
als rics clavant grans pallissas...
y que 'ls quartos de las missas
aniran als hospitals.

Per dà exemple d' home austre,
passejarà tant campante...
Pero ell anirà al pescante
y á dins hi anirà el cotxe.

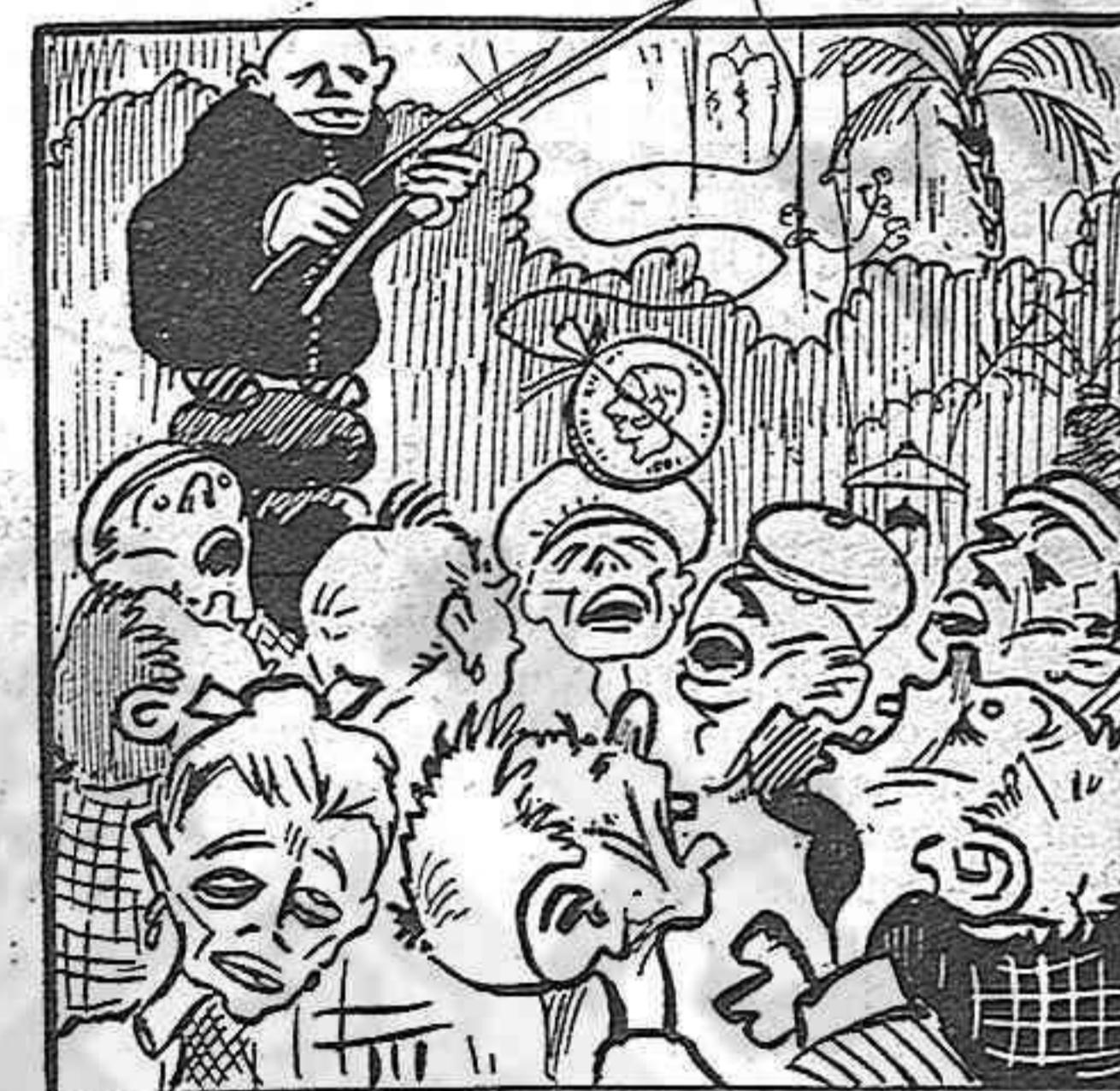
Quan un carca d' aquests fabas
li vulgui besar l' anell,
tot seguit li dirà ell:
—Tingui compte, que hi han babas!

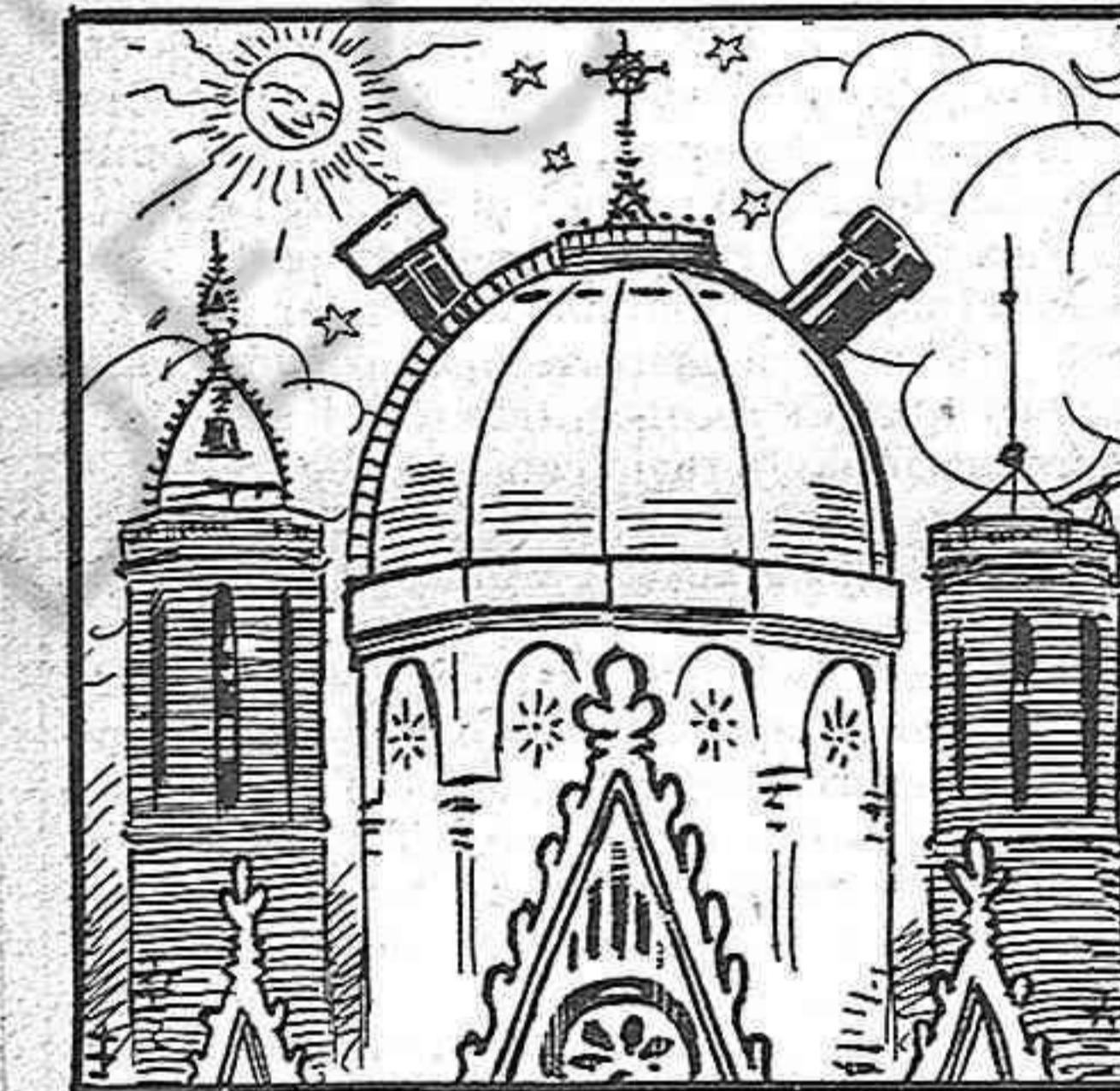
Al revés d' altres mitrats,
se rebaixarà 'ls seus gastos
y s' anirà á empenyá 'ls trastos
per poder fer caritats.

Ell també farà la broma
de confirmá á la maynada,
pero 'ls darà plantofada
y algun carmetlet de goma.

Vol el célebre ou com balla
transformar en figuereta,
per goig de la quitxalleta
y encant de la pobrissalla.

Aprofitarà 'l cimbori
de la nostra Catedral
pera establirhi com cal
un grandíos Observatori.

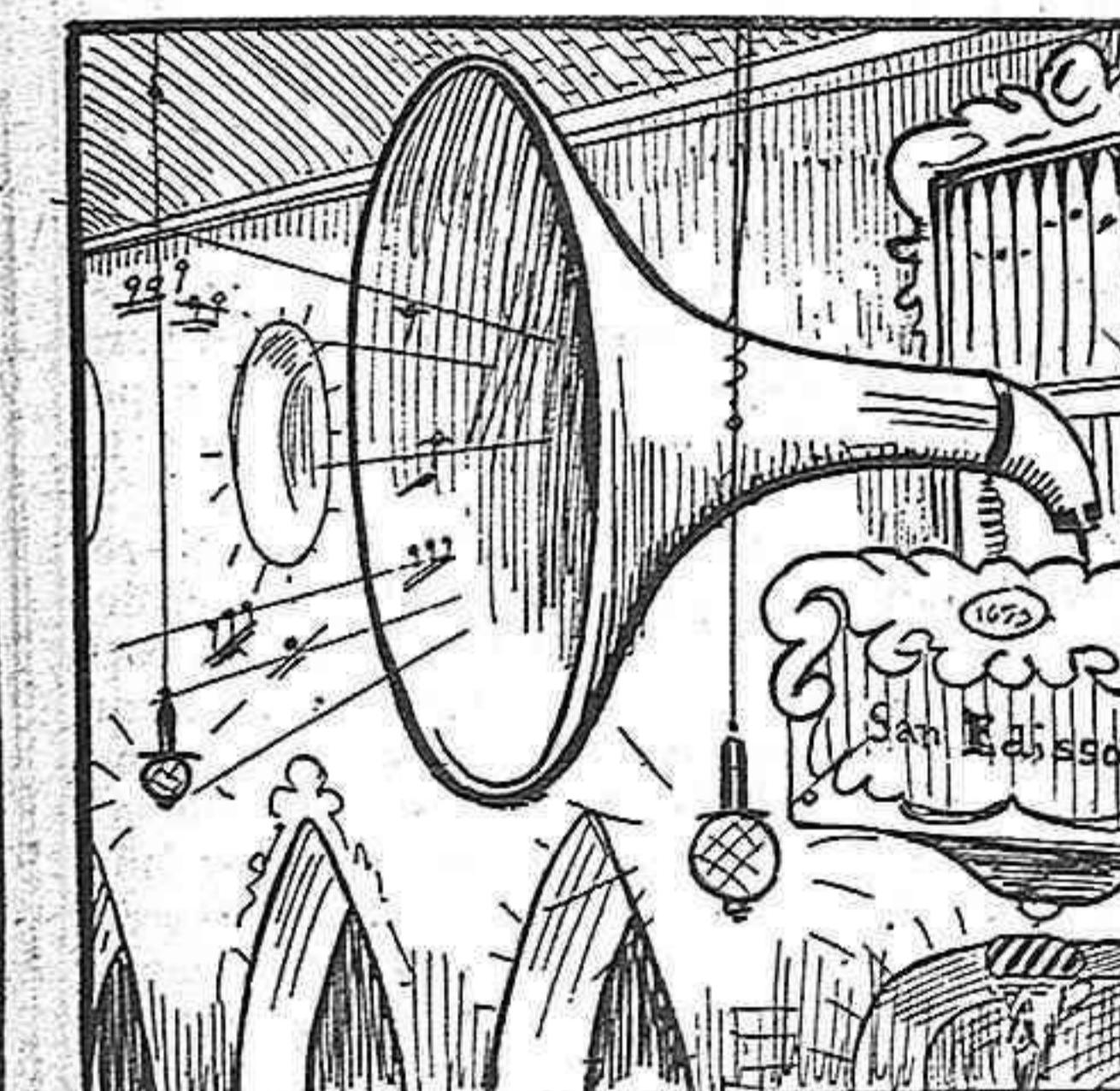
Pera poder prestá auxili
á qui vulgui els sagraments,
posarà autos excellents
que aniran á domicili.

Per ferse amich del obrero,
al davant de las caixetas
de las pobras animetes
hi farà posá un lletrero.

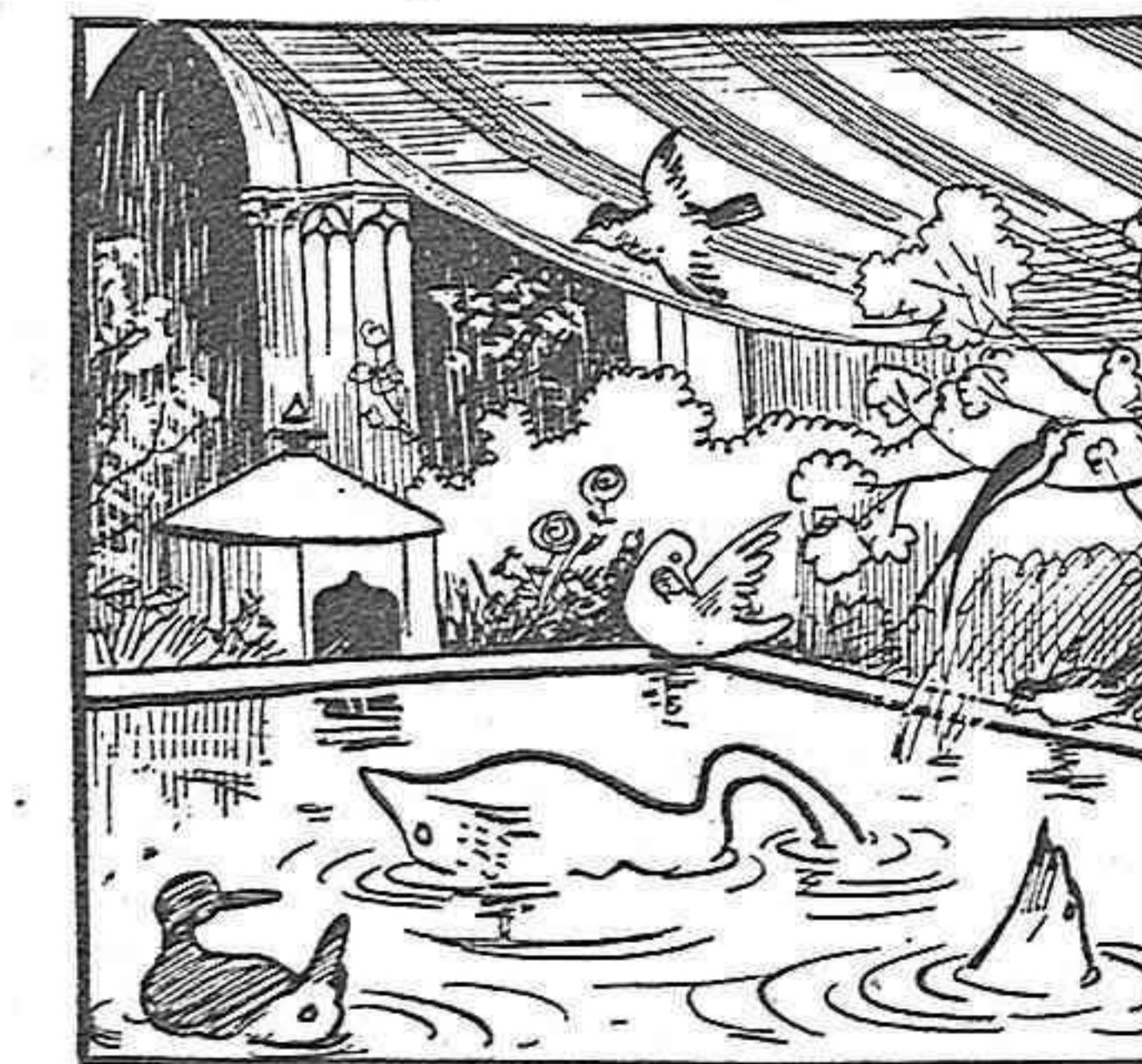
Per Pasqua tot sandunguero,
pensa fer molt bonas obras...
y rentarà 'ls peus als pobres...
y 'ls hi tallarà l' uñero.

Entussiasta d' Edissoñ,
posarà archs á la capella
y cambiarà l' orga vella
per un immens Gramoffón.

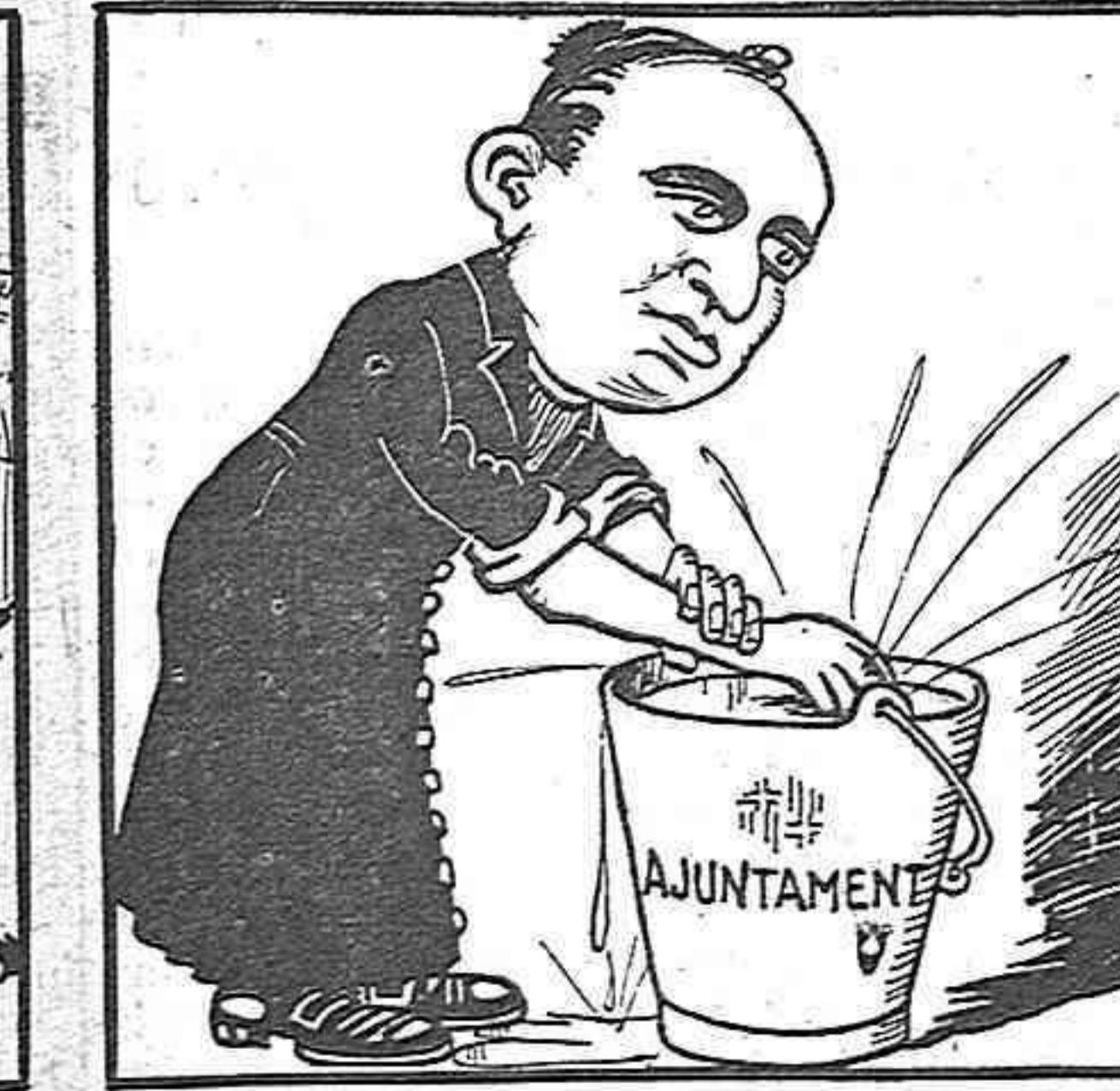
Per fer el Corpus alegre
vol variar la funció:
lo qu' era avans professó...
serà un «Coso blanch y negre».

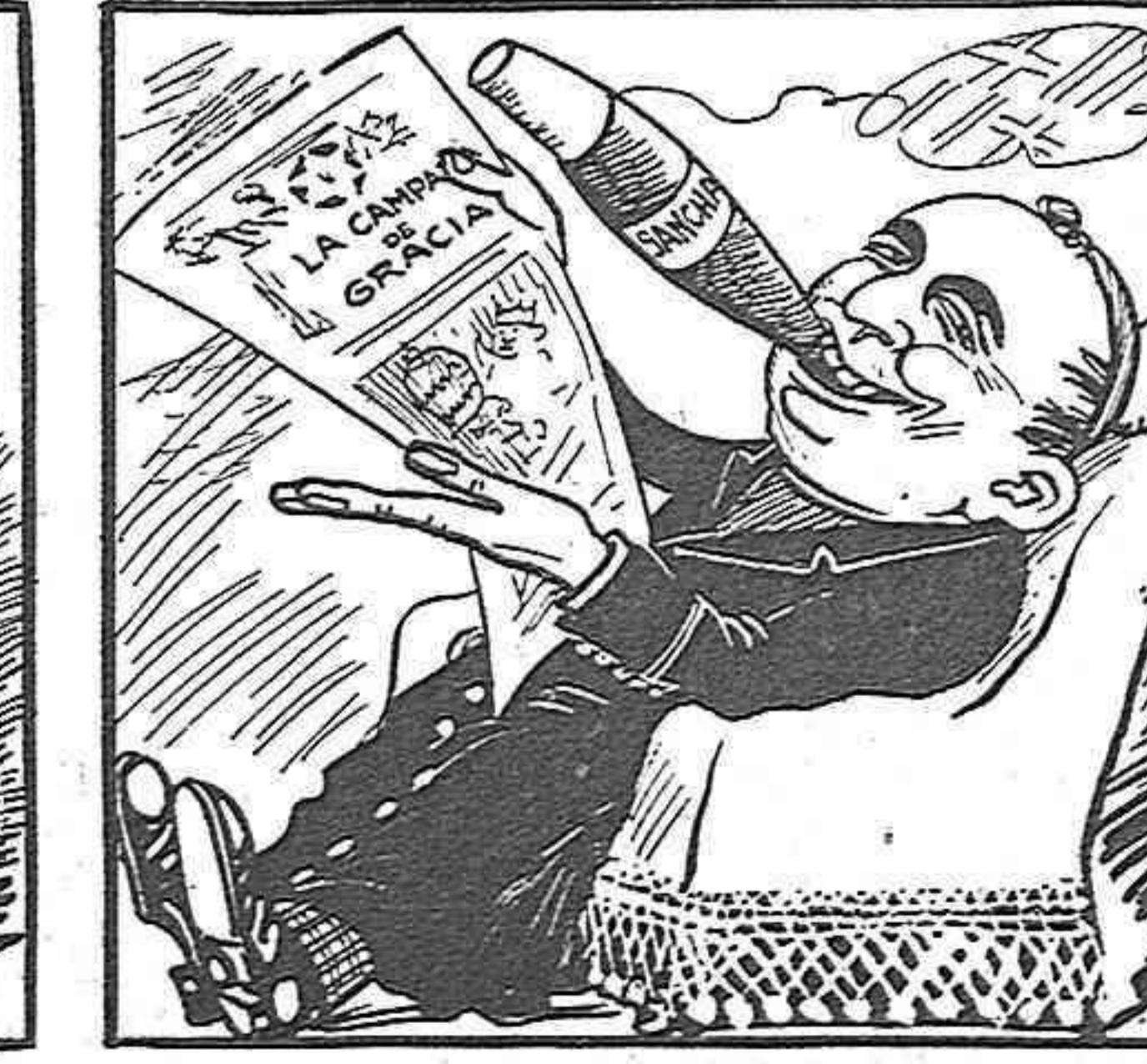
Farà posá un cobertor
perque 'ls pardalets s' hi acullin,
y perque, si plou, no 's mullin
las ocas del surtidor.

Per' ilustrá á la maynada
y fer que la llum cundeixi,
li manarà que llegeixi
la prempsa més avansada.

Com que parteix del principi
de que 'l clero ha de callá,
promet que may ficarà
basa en res del Municipi.

Y ha dit, per fi ab diplomacia
que 'l Brusi may llegirà,
y que en canbi's suscriurà
á LA CAMPANA DE GRACIA.